

Zpráva o životním prostředí za rok 2024: Čistší ovzduší, obnova lesů a ekonomický růst bez využití fosilních paliv

27.11.2025 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Česká republika pokračuje ve významných investicích do ochrany životního prostředí. Díky tomu se daří snižovat znečištění ovzduší i příspěvek ke změně klimatu, lépe využívat materiály a snižovat množství odpadů. V řadě dalších oblastí ale ochrana stagnuje nebo dochází ke zhoršování stavu. Aktuální situaci hodnotí Zpráva o životním prostředí 2024, kterou dnes projednala vláda.

„České republice se daří výrazně snižovat emise skleníkových plynů, zlepšuje se i kvalita ovzduší, zvyšuje se využití odpadů a lesy se obnovují po kůrovcové kalamitě, což je skvělá zpráva i pro jejich schopnost znovu ukládat uhlík. Na druhou stranu stagnuje kvalita povrchových vod, snižuje se rozloha zemědělské půdy, přičemž se rozšiřují zastavěné plochy, a doprava je nadále závislá na spalování paliv fosilního původu,“ komentuje výstupy Zprávy ministr životního prostředí v demisi Petr Hladík (KDU-ČSL) a dodává: „Snižovat emise skleníkových plynů se ale daří díky modernizaci technologií napříč ekonomikou a dobrému využití finančních prostředků z národních i evropských zdrojů, zejména prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí a od roku 2021 také z Modernizačního fondu nebo Národního plánu obnovy.“

Česká republika setrvale snižuje využívání fosilních paliv pro výrobu elektřiny, již v roce 2023 podíl jaderných zdrojů přesáhl podíl elektřiny vyrobené z uhlí. V roce 2024 jaderné elektrárny vyrobily 40,2 % celkové výroby elektřiny, z černého a hnědého uhlí pocházelo jen 36 % vyrobené elektřiny, podíl obnovitelných zdrojů na výrobě elektřiny stoupl na 16,7 %. Díky energetickým úsporám a snižování podílu fosilních paliv v energetickém mixu ČR poklesly emise skleníkových plynů podle nejnovějších dat o 47 % vůči roku 1990. Česká republika tak splní, a dokonce zřejmě překoná cíl snížit emise o 55 % do roku 2030.

Stejně tak se snižuje spotřeba pevných fosilních paliv pro vytápění domácností a stoupá využití elektrické energie včetně tepelných čerpadel. Tady má nezastupitelnou roli financování z evropských i národních zdrojů, například v rámci programu Nová zelená úsporám. Investice z prodeje emisních povolenek i dalších zdrojů významně pomáhají nejen průmyslu a energetice, ale zejména domácnostem s přechodem na zelenou energii z obnovitelných zdrojů, s energetickými úsporami a s efektivnějším nakládáním s vodními zdroji.

Kvalita ovzduší se zlepšuje na celém území

Kvalitu ovzduší se daří zlepšovat a národní emisní závazky pro vybrané látky znečišťující ovzduší, stanovené k roku 2030, se s velkou pravděpodobností podaří splnit. Výjimku představují emise amoniaku pocházejícího především ze zemědělství. Klesá i podíl území s překročenými emisními limity. Problematickou látkou znečišťující ovzduší však zůstává karcinogenní benzo[a]pyren. Jeho dominantním zdrojem je lokální vytápění domácností, konkrétně kotle spalující tuhá fosilní paliva a biomasu.

Z pohledu kvality ovzduší je tak urgentní pokračující podpora výměny kotlů pro vytápění domácností za moderní bezemisní způsoby nebo za emisně méně náročné technologie a dále snižování energetické náročnosti budov.

Obnova lesů po kůrovci

Lesy se stabilizují po kůrovcové kalamitě, která začala v roce 2015 na severní Moravě, postupně se rozšířila po celém Česku a vyvrcholila v roce 2020. V postižených oblastech probíhá rozsáhlá obnova lesů, stále častěji s využitím listnáčů a přirozené obnovy. S ohledem na adaptaci na probíhající změnu klimatu však zdravotní stav lesů stále není optimální, i vzhledem k nevhodné druhové skladbě a příliš jednoduché struktuře porostů.

Kvalita vod se zlepšuje, ztrácíme však zemědělskou půdu a klesá biodiverzita

Kvalita vod v posledních letech stagnuje a nedaří se dále snižovat míru znečištění. Hlavní příčinou zůstává nedostatečné čištění odpadních vod a plošné znečištění ze zemědělství.

Pokračuje pokles početnosti ptačích populací, které jsou hlavním indikátorem druhové rozmanitosti lesní a zemědělské krajiny. Nadále se snižuje rozloha zemědělské (zejména orné) půdy, přestože v poslední době se intenzita záboru zpomaluje. Úbytek zemědělské půdy je dán zvyšující se rozlohou zástavby a také lesní půdy. Relativně se daří chránit populace ohrožených druhů zejména díky managementu v chráněných územích a nástrojům aktivní druhové ochrany.

Zpráva o životním prostředí České republiky 2024 poskytuje ověřené oficiální informace o stavu životního prostředí pro politiky i širší veřejnost a hodnotí, zda Česko směřuje ke splnění cílů vyplývajících z legislativy, mezinárodních závazků a strategických dokumentů. Podrobná data jsou k dispozici na portálu Envirometr.

Veronika Krejčí & Tiskové oddělení MŽP

tel.: 267 122 835 nebo 267 122 058

e-mail: tiskove@mzp.gov.cz

<https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/zprava-o-zivotnim-prostrEDI-za-rok-2024>